

Sygn. akt VIII Gz 120/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2018 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. O.

przeciwko Z. P.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie z dnia 9 stycznia 2018 roku, sygn. akt XI GNC 2758/17

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie, w ten sposób, że zwolnić powoda J. O. od kosztów sądowych w części, tj. od obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu ponad kwotę 500,00 zł.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2018 roku Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie oddalił wniosek powoda J. O. o zwolnienie od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że J. O. złożył przeciwko Z. P. pozew o zapłatę kwoty 50.000,00 zł wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu ponad kwotę 500,00 zł. Opłata od pozwu wynosi 2.500,00 zł. Sąd podał, że z oświadczenia majątkowego powoda wynika, że prowadzi on działalność gospodarczą, która w ostatnim roku przyniosła stratę. Gospodarstwo domowe powód prowadzi z niepracującą żoną. Sąd podał, że z dalszej części oświadczenia powoda wynika, że posiada on nieruchomości zabudowaną budynkiem mieszkalnym o łącznej wartości około 600 tysięcy złotych położoną w Ł. obciążoną hipoteką. Nadto posiada nieruchomości rolne o powierzchniach 0,3163 ha, 2,66 ha oraz łąki o powierzchni 1,27 ha. Powód posiada również nieruchomości położoną w Ł. o powierzchni 9595 m² przeznaczoną do prowadzenia działalności gospodarczej. Powód posiada również sporną wierzytelność w wysokości 500 tys. zł oraz 6 samochodów ciężarowych i 4 samochody osobowe zajęte w postępowaniu egzekucyjnym. W dalszej części oświadczenia powód wskazał, iż obciążony jest zobowiązaniami kredytowymi w 5 bankach, zaś koszt utrzymania siebie i rodziny wynosi około 1.480,00 zł miesięcznie. Nadto powód przedłożył 9 orzeczeń zapadłych przeciwko niemu oraz umowę z dłużnikiem, z której pochodzi wierzytelność powoda.

Zdaniem Sądu Rejonowego wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych nie był zasadny. Sąd przywołał art. 102 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i wskazał, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych jest instytucją wyjątkową, zaś podmiot ubiegający się o zwolnienie powinien w każdym wypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Poza tym Sąd podał, że nie ma podstaw do uznania kosztów sądowych za drugorzędne w zestawieniu z innymi

kosztami ponoszonymi przez stronę, zaś w niniejszej sprawie z niczego nie wynika, aby zobowiązania powoda, w tym w szczególności kredyty miały pierwszeństwo w zaspokojeniu przed kosztami sądowymi.

Z informacji zawartych w oświadczeniu powoda wynika, iż miesięczne wydatki wskazane przez powoda wynoszą 1.480,00 zł, natomiast poza wykazaniem straty z tytułu działalności gospodarczej powód nie wykazał jaki ma miesięczny dochód i z czego się utrzymuje. Poza tym Sąd wskazał, że powód dysponuje znacznym majątkiem, co istotne część majątku udostępnia grzecznościowo innej osobie, a więc sam pozbawia siebie dochodu.

Zażalenie na powyższe postanowienia wniósł powód.

Zaskarżył postanowienie w całości i wniósł o jego zmianę poprzez zwolnienie powoda od kosztów sądowych w części, tj. od obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu ponad kwotę 500,00 zł, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu orzeczeniu powód zarzucił obrazę przepisów postępowania, tj. art. 102 ust.1 i 2 oraz art. 101 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez błędne przyjęcie, że powód nie wykazał złożonym w sprawie oświadczeniem, iż nie jest w stanie ponieść opłaty sądowej ponad kwotę 500,00 zł bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Nadto powód zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 232 w zw. z art. 233 §1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i przyjęcie na ich podstawie, że powód nie wykazał złożonym w sprawie oświadczeniem, iż nie jest w stanie ponieść opłaty sądowej ponad kwotę 500,00 zł bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Poza tym zarzucono błąd w ustaleniach faktycznych poprzez nieprawidłowe ustalenie, że powód nie poczynił oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny, co w rzeczywistości powód poczynił, a wygosparowanie kwoty ponad 500,00 zł wiązać się będzie z koniecznością zrezygnowania, np. z zakupu leków dla powoda.

W uzasadnieniu zażalenia powód wskazał, że poczynił oszczędności we własnych wydatkach, czego dowodem jest, że uiszczył kwotę 500,00 zł tytułem części opłaty, zaś w sprawie I Nc 534/17 uiszczył kwotę 750,00 zł. Powód wyjaśnił, że obecnie nie uzyskuje żadnych dochodów. Zdaniem powoda spłata kredytu, dzięki któremu ma gdzie mieszkać ma pierwszeństwo przed kosztami sądowymi.

Odnosząc się do nieruchomości odnośnie której, w oczach Sądu, powód pozbawia się dochodu, powód podał, że jest to nieruchomość w zasadzie bezużyteczna, tj. łąki, a nie ziemia orna. (...) mechanicznych powód nie może spieniężyć, gdyż uległy zajęciu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie powoda zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 102 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów.

Postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne, a sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126² § 1 k.p.c.). Zwolnienie od kosztów sądowych jest więc odstępstwem od tej zasady, w interesie osób słabszych ekonomicznie, umożliwiając im realizację konstytucyjnego prawa do sądu. Zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych może mieć miejsce wyjątkowo, gdy uzasadnia to niekorzystna sytuacja materialna strony, która pomimo wszelkich starań, maksymalnej zaradności i zapobiegliwości, nie jest w stanie w krótkim czasie zaoszczędzić stosownej kwoty.

Wymóg uiszczenia opłat i wydatków nie jest ograniczeniem prawa do sądu. Ustanowione "bariery finansowe" muszą jednak uwzględniać równowagę (rozsądny związek proporcjonalności) między interesem państwa w pobieraniu opłat sądowych, a interesem strony w dochodzeniu roszczeń (obrony praw) w postępowaniu sądowym (por. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 lipca 2005 r., sprawa P. przeciwko Polsce, Nr (...)).

Trafność rozstrzygnięcia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych jest uzależniona w pierwszej kolejności od zgromadzenia dokładnych informacji o sytuacji majątkowej i rodzinnej oraz o dochodach wnioskodawcy. Dane te wynikają z oświadczenia strony (osoby fizycznej), które obecnie sporządza się według ustalonego wzoru (art. 9 pkt 2 i 102 ust. 2 ustawy), stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U.t.j. z 2015r., poz. 574). Regulacja ta wymusza podanie przez stronę bardzo szczegółowych informacji ułatwiających rozpoznanie wniosku. Sąd dokonuje oceny czy treść złożonego oświadczenia i wykazany w nim stan majątkowy wnioskodawcy uzasadnia zwolnienie go od kosztów sądowych.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodowy leży po stronie składającego wniosek.

Zdaniem Sądu przedstawione przez powoda informacje dają szczegółowy obraz jego obecnej sytuacji majątkowej. Wynika z nich, iż majątek ruchomy powoda uległ zajęciu, stąd nie można go spieniężyć. Poza tym powód jest osobą zadłużoną, posiada kredyty w pięciu bankach na znaczne kwoty. Z przedstawionych przez powoda dokumentów wynika, że powód nie wywiązuje się z zobowiązań wobec innych podmiotów. W 2016 roku i w 2017 roku wydanych zostało przeciwko powodowi wiele tytułów egzekucyjnych, co potwierdza zawarte w oświadczeniu stanowisko o trudnej sytuacji majątkowej powoda. Nadto powód wyjaśnił, że problemy finansowe rozpoczęły się w 2016 roku w związku z niewywiązaniem się kontrahenta z umowy na kwotę 500.000,00 zł. Zauważyć należy, że majątek powoda obciążony jest hipotekami.

Powód wyjaśnił w zażaleniu, iż nieruchomości, którą użycza osobie trzeciej nie jest nieruchomością, której wydzierżawienie mogłoby przynieść jakikolwiek dochód.

W tej sytuacji uznać należało, że przedstawione przez powoda informacje były wystarczające, aby wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych ponad kwotę 500,00 zł mógł zostać uwzględniony.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy postanowił na podstawie art. 386 §1 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. orzec jak w sentencji.

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. (...)